

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.31

Mødet genoptaget kl. 13.30

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 10: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 2/10 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Med dette forslag foreslår SF endnu en gang, at arbejdsløshedsforsikringslovens bestemmelse om dagpenge under undervisning – § 62 a – ændres, sådan at den føres tilbage til den udformning, som bestemmelsen havde før den 1. januar 1996.

Det er anden gang, SF fremsætter lovforslaget, så det er faktisk ikke så lang tid siden, vi fik lejlighed til at tage stilling til det. SF's forslag blev nedstemt i foråret, helt nøjagtigt den 31. maj.

Jeg kan naturligvis heller ikke støtte forslaget denne gang. Jeg mener faktisk, at vi med de ændringer, der skete i § 62 a i forbindelse med finanslov 1996, fik udarbejdet nogle ganske fornuftige afgrænsninger imellem undervisning med dagpengeret og undervisning med anden forsørgelse. Jeg mener derfor ikke, det er rigtigt at ændre på bestemmelsen igen.

Bortset fra disse to generelle betragtninger vil jeg godt sige to ting: SF begrundet lovforslaget lidt bagvendt, synes jeg. SF's begrundelse for lovforslaget er ikke så meget de manglende muligheder, som de ledige har for uddannelse

med dagpenge, men mere det, at daghøjskoler og dag- og aftenseminarier oplever en nedgang i elevtal, og så har man også en argumentation om, at der er mangel på lærere. Selv om dette i andre sammenhænge kan være gode begrundelser og gode argumenter, så mener jeg faktisk, at det hverken kan eller bør være dagpengesystemets opgave at sørge for, at der er lærere nok, og at elevtallet på daghøjskoler og dag- og aftenseminarier er højt nok. Disse to spørgsmål må klares, synes jeg, på anden vis; de må nemlig klares i en uddannelsespolitisk sammenhæng.

I regeringen mener vi altså fortsat, at fuld-tidsuddannelse som udgangspunkt skal finde sted i uddannelsessystemet og altså i SU-systemet, og at bevarelse af dagpengeretten under uddannelse kun bør ske ved deltidsuddannelse på under 20 timer om ugen og ved uddannelse, der i øvrigt ikke er SU-berettiget.

Når det så drejer sig om de lediges muligheder for at fortsætte en uddannelse, som de måske i længere tid har kombineret med fuld-tidsarbejde, f.eks. på aftenseminarierne, så er jeg åben over for at forsøge at finde en løsning på det spørgsmål, men jeg er også nødt til at understrege, at det bør ske inden for de eksisterende rammer, som arbejdsmarkedslovgivningen giver, for det her er jo et forhandlings-spørgsmål, og derfor skal denne åbenhed fra min side også ses på den baggrund.

Men jeg er som sagt åben over for at finde en løsning, eksempelvis i den situation, hvor en person måske er halvvejs igennem et uddannelsesforløb, har haft beskæftigelse hele tiden og så måske en kort periode bliver ledig. Her kunne det være rimeligt i den periode at finde et forsørgelsesgrundlag i arbejdsmarkedslovgivningen. Det er min egen holdning, og det er regeringens holdning, men det er som sagt forligsstof, vi snakker om her, og derfor skal det selvfølgelig også gøres til genstand for en bredere drøftelse.

Ole Vagn Christensen (S):

Det er som sagt anden gang, SF fremsætter dette lovforslag, og jeg vil indledende sige, at Socialdemokratiet ikke kan støtte det.

Kortfattet kan man sige, at konsekvensen af SF's forslag er, at det ville blive muligt at bevare dagpengeretten ved deltagelse i undervisning, som ikke er SU-berettiget eller berettiget til godtgørelse efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser, uanset hvor mange timer undervisningsforløbet varer. Det vil bl.a. sige, at dagpen-

geretten bevares ved deltagelse i daghøjskole- og højskoleophold samt læreruddannelsen på dag- og aftenseminarier

Overordnet kan man sige, at Socialdemokratiet ligesom et stort flertal i Folketinget er uenigt med SF i, hvad der med rimelighed og overordnet set kan siges at være dagpengesystemets uddannelsesmæssige opgave. Vi mener som udgangspunkt, at når vi taler om fuldtidsuddannelser, så må disse foregå på SU eller andre uddannelsesydelser, mens uddannelser på dagpenge må være deltidsuddannelser. Det betyder, at vi finder det rimeligt med en ugentlig timetalsbegrænsning på de 20 timer.

Dette skal ses i sammenhæng med rådigheds-kriteriet og ikke mindst ud fra et ønske om at ligestille studerende, således at muligheder, tilbud og ydelser passer bedre sammen. Man kan dog stadig bevare dagpengereetten ved deltagelse under 20 timer om ugen i hf-enkeltfagsundervisning og i undervisning svarende til folkeskolens 8.-10. klassetrin.

SF tilkendegiver stor bekymring for højskolernes og daghøjskolernes eksistens, hvor der henvises til et faldende kursistgrundlag grundet ændringerne i § 62 a.

Socialdemokratiet mener nu nok, at årsags-sammenhænge er mere nuancerede, end SF får det til at lyde som. SF nævner således ikke med ét ord den positive beskæftigelsesudvikling som én blandt mange mulige forklaringer på det faldende kursistgrundlag. Sagt med andre ord: Der kommer altså ikke 60.000 flere i beskæftigelse i den private sektor, uden at en så gunstig udvikling smitter af andre steder i samfundet. Heldigvis, vil jeg sige.

Med hensyn til daghøjskolerne mener vi i Socialdemokratiet, at et daghøjskoleophold er en oplagt mulighed i forbindelse med en handlingsplan; det understregede jeg også ved førstebehandlingen af SF's oprindelige forslag. Men med til problemstillingen hører jo også, at langt hovedparten af de ledige finder et nyt job inden for de første måneder.

Tingene er derfor ikke så firkantede, som SF får det til at lyde, og i Socialdemokratiet mener vi ikke, at vi skal sætte aktivt ind på et tidspunkt, hvor det ikke er nødvendigt. Vi skal altså ikke tilrettelægge en arbejdsmarkedspolitik ud fra daghøjskolernes problemer med at skaffe kursister. Vi tilrettelægger en arbejdsmarkedspolitik ud fra behovene, hvor vi som sagt skal være opmærksomme på de gode jobmuligheder, der generelt set er for nyledige.

SF nævner i bemærkningerne til lovforslaget, at den socialdemokratiske ordfører – som ved den lejlighed var mig – fremførte problemerne med hensyn til arbejdsløses muligheder for at tage en uddannelse. Det er Socialdemokratiet også meget optaget af, og det vidner vores uddannelsespolitik om. Men vi er som sagt uenige med SF i, hvilke midler der skal tages i anvendelse, og det mener jeg er fair nok.

For ikke at blive taget til indtægt for noget, jeg ikke har sagt, vil jeg gerne kommentere spørgsmålet, som Socialdemokratiet rejste i forbindelse med første- og tredjebehandlingen af lovforslag nr. L 232 vedrørende beskæftigelsesmuligheder – altså ændringerne i § 62 a angående muligheden for at fortsætte med uddannelse på aftenseminarierne, hvis man mister sit arbejde. Socialdemokratiets opmærksomhed på problemet fremgik af tillægsbetænkningen, som Arbejdsmarkedsudvalget afgav.

Jeg vil gerne understrege, at det for Socialdemokratiet ikke er afgørende, hvordan der kan findes en løsning, og ministeren har nu nævnt i sin tale, at vi må finde nogle løsninger i det arbejdsmarkedspolitiske system. Vi ser frem til, at vi kan arbejde videre med spørgsmålet under udvalgsbehandlingen. Det centrale for Socialdemokratiet er, at mennesker, der kommer i denne situation, ikke må hindres i at afslutte uddannelsesforløbet.

Med disse ord skal jeg på Socialdemokratiets vegne afvise SF's forslag.

Ulla Tørnæs (V):

Efter Venstres opfattelse var de ændringer i lov om arbejdsløshedsforsikring, der blev vedtaget sidste efterår, et skridt i den rigtige retning, og derfor støttede Venstre regeringens forslag om opstramning af reglerne for at kunne følge et uddannelsesforløb samtidig med, at man modtager dagpenge.

Vi finder ikke, at der er sket nogen epokegørende ændringer af forholdene siden sidst, og vi finder således ikke, at der er grundlag for en lovændring af den karakter, SF foreslår her. Forslaget er som nævnt en genfremsættelse af et forslag fra foråret, og i lighed med, hvad vi sagde under behandlingen af L 232, skal jeg meddele, at Venstre ikke kan støtte det foreliggende lovforslag.

En veluddannet befolkning er efter Venstres opfattelse Danmarks bedste råstof, og vi støtter naturligvis varmt, at man uddanner sig. Men uddannelse må aldrig blive en hæmsko for et

effektivt og fleksibelt arbejdsmarked – med eventuel mangel på arbejdskraft til følge.

Et a-kasse-medlem kan som allerede nævnt i dag bevare dagpengereetten ved deltagelse i undervisning, hvis undervisningens varighed er under 20 timer om ugen. Dagpengereetten kan også bevares ved deltagelse i hf-enkeltfagsundervisning under 20 timer om ugen og ved undervisning svarende til folkeskolens 8.–10. klassestrin. Det er en generøs ordning, og vi finder ikke nogen grund til at udvide den.

Hvis man overgår til undervisning med et meget højt timetal, må det være sådan, at de dagpengeforsikrede skal ligestilles med andre under uddannelse, og det vil sige, at de naturligvis må modtage den samme ydelse som alle andre uddannelsessøgende, nemlig SU. Den forskelsbehandling af studerende, man tidligere har set, finder vi ikke rimelig.

Vi kan desuden ikke acceptere SF's begrundelse om det manglende elevtal på bl.a. daghøjskolerne. Efter Venstres opfattelse bør vi indrette reglerne, der vedtages i Folketinget, efter borgernes og i dette tilfælde også arbejdsmarkedets behov og ikke efter institutionernes og projekternes behov.

Venstre har gentagne gange erklæret sig kritisk over for kvaliteten og nytteværdien af de mange milliarder, det offentlige anvender til efteruddannelse af voksne. Vi så en række rapporter her i foråret, der bestemt antydede, at værdien af efteruddannelse af voksne, bl.a. de langtidsledige, bør sættes under lup.

Til slut vil jeg lige nævne over for SF, der ligeledes bruger mangelen på folkeskolelærere som et argument for at få ændret de gældende regler, at vi fra Venstre flere gange har givet opskriften på, hvordan man kan imødegå netop den problemstilling, altså mangelen på folkeskolelærere. Det kan gøres ved at åbne mulighed for, at man ikke lige akkurat skal være seminarieuddannet for at kunne ansættes i folkeskolen, og det er med stor fornøjelse, vi har erfaret, at undervisningsministeren nu også synes, det er en god idé; men den diskussion kan vi jo altid tage i et andet udvalg. Men som sagt: Mangelen på folkeskolelærere er absolut ikke noget argument for at ændre reglerne her.

Bendt Bendtsen (KF):

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, og som det også er fremgået her fra talerstolen i dag, er forslaget en genfremsættelse fra sidste samling. Dengang kunne vi ikke støtte

lovforslaget. Det kan vi heller ikke i dag, og jeg vil ikke gentage alt, hvad vi sagde sidste år, men henholde mig til det, der blev sagt på daværende tidspunkt. Jeg vil dog sige, at i forbindelse med arbejdet med finansloven for 1996 blev der strammet op på området, og det var vi tilfredse med.

Vi finder det positivt, at folk uddanner sig, og at folk uddanner sig løbende; men dagpenge er en understøttelse til ledige, ikke en forhøjet SU til medlemmer af en a-kasse, og derfor blev der strammet op.

Jeg kan være fuldstændig enig med ministeren i, at det ikke kan være arbejdsmarkedspolitikken, som skal fylde højskolerne og daghøjskolerne. De har en vare, som skal sælges, og det må foregå på almindelig vis.

Jeg kan sige om aftenseminarierne, at her blev der også strammet op. Det var der en årsag til, og umiddelbart ønsker vi ikke at ændre radikalt på de stramninger, der blev gennemført sidste år. De fleste, der læser, må klare sig med SU. Det er en rimelig ydelse, og det ønsker vi ikke at ændre på.

Med disse bemærkninger skal jeg meddele, at vi ikke kan støtte lovforslaget.

Vibeke Peschardt (RV):

SF er jo en ihærdig forslagsstiller.

Jeg vil bare sige på Det Radikale Venstres vegne, at vi ikke kan støtte dette forslag, og det kommer sikkert ikke som nogen overraskelse. Det kunne vi ikke, da det blev fremsat i foråret, og det kan vi heller ikke nu.

Tom Behnke (FP):

Lovforslaget fra SF indeholder for mig at se tre elementer: Det ene element omhandler ledige, som tager uddannelse i dagtimerne inden klokken 16; det andet element vedrører ledige, der tager uddannelse på aftenskole – altså efter klokken 16 – og det tredje element, som jeg også synes er relevant, går ud på, at hvis man, mens man har arbejde, påbegynder en eller anden form for uddannelse, skal man have mulighed for at fortsætte og færdiggøre uddannelsen, selv om man skulle blive ledig på et eller andet tidspunkt i det forløb.

Det at gå på daghøjskole i dagtimerne, mens man er arbejdsløs, harmonerer ikke særlig godt med, at man samtidig skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er uægtelig svært at være aktiv arbejdssøgende, hvis man går på daghøjskole 5 dage om ugen, og derfor må vi

sige, at det strider imod princippet om, at man som ledig på dagpenge skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det gør man næppe. Omvendt vil jeg sige, at med hensyn til dem, der tager et kursus af den ene eller den anden art på aften-skole, mens de er ledige, har vi intet som helst imod, at det foregår, og at det kan lade sig gøre. Derfor støtter vi det andet element i SF's forslag.

Angående det tredje element, jeg nævnte – altså det, at man påbegynder en uddannelse, mens man er i arbejde, og af en eller anden årsag bliver ledig midt i uddannelsesforløbet – er det vores klare opfattelse, at det vil være urimeligt, hvis den pågældende person af den grund er nødt til at afbryde sin uddannelse. Det vil være hensigtsmæssigt, at man færdiggør den uddannelse, man har påbegyndt. Derfor synes jeg, det er et godt element, og jeg er positivt tilfreds med, at ministeren og regeringen har tænkt sig at tage fat på den problemstilling og komme med nogle løsningsforslag. Så må vi se, om det foreliggende forslag overhovedet når frem til en andenbehandling, for hvis ministeren kunne tage teten på området, ville vi i hvert fald være tilfredse.

Men når det så er sagt, synes jeg også, det vil være relevant at tale lidt om disse daghøjskoler. Hvad er det for kurser, man kan få på daghøjskolerne? Ja, der er selvfølgelig et hav af meget, meget relevante uddannelser, så man bliver bedre kvalificeret til at få arbejde igen. Men der er sandelig også mange kurser på daghøjskolerne, som ikke er særlig relevante.

Så sent som i dag så jeg en invitation fra Kvindeligt Arbejderforbund, som er henvendt til de medlemmer af forbundet, som er på overgangsydelse. Kvindeligt Arbejderforbund tilbyder sine medlemmer, at de kan komme på daghøjskole og bl.a. få undervisning i livets faser, krop og sundhed, overgangsalder, motion, leg med edb, natur, skov og strand, kreative fag, ekskursioner, kulturtilbud og meget, meget mere. Og her må man nok sætte spørgsmålstegn ved, hvor længe det offentlige skal blive ved med at finansiere, at landets borgere – hvad enten de er ledige eller ej – render rundt på den form for daghøjskoler. De har det selvfølgelig vældig festligt og hyggeligt med det, og det er garanteret også en stor oplevelse; men det er spørgsmålet, om skatteborgerne som helhed skal være med til at finansiere, at man går og hygger sig på den måde i sin fritid. I Fremskridtspartiet mener vi ikke, at man skal gøre det. Hvis daghøjskolerne skal have en beretti-

gelse for de ledige, sådan som SF lægger op til, må vi stille krav om, at der bliver strammet væsentligt op på indholdet af undervisningen, så den undervisning, man tilbyder eleverne, er erhvervsrelateret og kan medvirke til, at de ledige kan komme ud og finde et egentligt arbejde.

Bruno Jerup (EL):

Da vores ordfører, fru Jette Gottlieb, ikke er til stede, vil jeg sige følgende:

Socialistisk Folkeparti fremsætter med L 10 det samme forslag, som Enhedslisten fremsatte som L 14 i sidste folketingssamling, og som SF også fremsatte som L 232. Vi skal selvfølgelig straks sige, at vi støtter forslaget, ligesom vi dengang støttede vores eget og senere SF's forslag.

Regeringen ønsker stadig ikke at støtte forslaget. De konsekvenser af dagpengeforringelserne, som SF opregner i bemærkningerne til forslaget, mener vi var godt kendt, da de blev gennemført. Vi mener faktisk, at regeringen kendte dem meget godt, og når regeringen ikke stemte for Enhedslistens forslag i sidste samling og heller ikke kan støtte forslaget fra SF i dag, skyldes det ikke, at forringelserne har haft utilsigtede konsekvenser. De meget ulykkelige konsekvenser har været hensigten fra regeringens side hele tiden.

Enhedslisten mener, at det efterhånden må være soleklart, at det er regeringens og Socialdemokratiets opfattelse, at man ikke skal kunne modtage dagpenge samtidig med, at man tager en selvvalgt uddannelse – uanset om denne uddannelse alene tages om aftenen og i weekenden, og uanset om man stadig står til rådighed for arbejdsmarkedet. Socialdemokratiets politik i dag er, at det er bedre, at unge tvinges ind i uddannelsesforløb på 18 måneder, som man har oprettet et hav af. Man kalder det kompetencegivende uddannelsesforløb, selv om det som oftest er et sammensurium af kurser af halve uddannelsesforløb, som ikke kan bruges til ret meget; men det er åbenbart bedre at tvinge unge ind i den slags uddannelser på halve dagpenge, end det er at lade unge såvel som ældre tage en uddannelse, som de er motiverede for og selv har valgt.

Det er altså socialdemokratisk politik at forhindre de arbejdsløse i at uddanne sig om aftenen og f.eks. tage en læreruddannelse, hvis de samtidig får dagpenge. Det er altså socialdemokratisk politik at forhindre, at arbejdsløse samtidig med, at de får dagpenge, kan vælge den

uddannelse, de selv ønsker at tage. På den baggrund er det selvfølgelig klart, at Socialdemokratiet stemte imod Enhedslistens forslag i sin tid, og derfor er vi også sikre på, at Socialdemokratiet – og det er også allerede gjort klart i dag – vil stemme imod SF's genfremsatte forslag.

Det er naturligvis beklageligt, og vi kan kun fra Enhedslistens side sige endnu en gang: Vi støtter naturligvis dette lovforslag. Det har vi selv fremsat, det har SF genfremsat, det kommer sikkert igen og igen, og vi vil også stemme for det næste gang.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det område, SF rører ved her, er jo bundet af et forlig mellem nogle partier, som Dansk Folkeparti godt nok ikke er iblandt. Men forliget medførte nogle stramninger, som har været omtalt tidligere, og som Dansk Folkeparti kunne støtte. Det kan vi stadig, og det betyder naturligvis også, at vi ikke kan støtte SF's forslag.

Vi synes, det er vigtigt, at der er en helt klar regel om, at når man modtager dagpenge, skal man reelt stå til rådighed for arbejdsmarkedet og også være aktivt jobsøgende. De skridt, der blev taget med de nævnte stramninger, ser vi som et skridt i retning af at få det princip fasttømret, og det, SF gør med dette forslag, er at tage et skridt væk fra de stramninger, der blev indført. Derfor er vores udgangspunkt et nej til SF's forslag, og det ser jo heller ikke ud til, at der er de store muligheder for, at det bliver vedtaget.

Man kan måske nære en stille undren over, at SF vælger dette tidspunkt at fremsætte forslaget på, når SF er vidende om, at der ikke vil være flertal for det her i Folketinget. Det virker lidt mere som et paradeforslag end som noget, SF har tænkt seriøst over og har haft en idé om at kunne komme igennem med her i Folketinget.

Aage Frandsen (SF):

Når man genfremsætter et forslag, kan det skyldes, at man tror, man kan få det vedtaget, og det kan også være, fordi man tror, at det, som er sket i tiden mellem en fremsættelse og en genfremsættelse, måske kunne gøre, at nogle var blevet klogere. Men jeg kan forstå, at Dansk Folkeparti kun fremsætter forslag, som de regner med at få flertal for herinde, og det skal jeg ikke blande mig i. Men vi tillader os altså at fremsætte forslag, uden at vi umiddelbart er sikre på, at der er flertal for det.

Når vi genfremsætter forslaget, hænger det sammen med, at konsekvenserne af det forlig, som regeringen lavede med De Konservative, og som andre partier tilsluttede sig, nu har vist sig endnu tydeligere.

Vi er blevet bebrejdet, at vi bruger nogle tal om, hvad der er sket med hensyn til kursister på daghøjskoler og lærerstudierende på aftenseminarier som argument i denne sammenhæng. Det er jo for at vise, at det havde en betydning, det, man gjorde. Det er sandelig da ikke, fordi vi vil opretholde daghøjskoler for daghøjskolernes skyld. Og det er da heller ikke, fordi vi vil opretholde aftenseminarier for aftenseminariernes skyld. Men hvis vi skal fortælle, hvilken virkning regeringens forslag havde, er den bedste måde, vi kan opgøre det på, at se på: Hvordan er kursisternes og de studerendes antal? Det har intet at gøre med, at vi siger, at vi skal opretholde institutionerne for institutionernes skyld.

Med hensyn til selve forslaget indhold vil jeg sige, at når vi foreslår, at man skulle kunne gå til undervisning om dagen, og det vil sige også på daghøjskoler, hænger det sammen med, at der er det meget ulogiske i det, at da vi vedtog daghøjskoleloven, sagde man herinde i Folketinget, at det skulle være mindst 30 timer men at regeringen så i bemærkningerne, da man vedtog stramningerne, skrev, at man kunne tage daghøjskoleophold på under 20 timer, for det kunne jo ikke lade sig gøre, og det var, som om Arbejdsministeriet og Undervisningsministeriet ikke havde talt sammen. Arbejdsministeren siger jo også, at det her er noget, man skal se i uddannelsessammenhæng.

Jamen det har været en kvalitet i dansk uddannelses- og arbejdsmarkedspolitik tidligere, at man kunne tænke sammenhængende. Jeg ved godt, at det er to forskellige ministerier, men det burde ikke forhindre de to ministerier i at tale sammen.

Da vi sidst behandlede dette forslag, fik vi at vide, at man kunne kigge på, om man ikke kunne løse i hvert fald ét af problemerne, nemlig mulighederne for at tage aftenseminarium, selv om man kom i en arbejdsløshedssituation. Der pegede man på åben uddannelse. Det er nu konstateret, at det overhovedet ikke kan lade sig gøre.

Så siger ministeren noget, hvor det var svært at forstå, hvad det præcis betød, men det var noget med, at man var villig til at kigge på det. Og så sagde ministeren: Men det er jo forligsstof. Ja, det er det indtil 1. januar. Den arbejds-

markedsreform, som ministeren lavede sidste år, går jeg ud fra løber til og med den 31. december. Den arbejdsmarkedsreform, vi lavede sidste år omkring stramning og omkring dagpenge og alt det her, går jeg ud fra ikke løber længere. Sådan har vi i hvert fald hidtil forstået det, men det kan være, ministeren selv er interesseret i at være bundet i et samarbejde med Det Konservative Folkeparti på det her område, uden at det er nødvendigt. Vi har forstået, at når det drejede sig om de her ting, var det ikke noget, der løb længere end til 1. januar. Det vil jeg gerne have bekræftet, for det må ministeren jo vide, forhåbentlig bedre end jeg gør. Men jeg tror, ministeren når til den samme erkendelse som jeg, nemlig at man ikke er bundet.

Det er også derfor, vi mener, det er relevant, at vi diskuterer det, for jeg har forstået, at Det Konservative Folkeparti er til møde her i eftermiddag. Vi kan håbe på det bedste, og det vil sige, at vi andre kan komme til forhandlinger, når det er overstået, og så mener vi, at dette forslag er relevant i den sammenhæng.

Med hensyn til læreruddannelsen er det rigtigt, at selvfølgelig skal arbejdsmarkedsregler ikke sikre, at vi kan få folkeskolelærere, men længe før der var noget, der hed arbejdsløshed i større omfang, havde man den ordning, som man afskaffede for et lille års tid siden. Det var uddannelsespolitisk tænkende mennesker tilknyttet Socialdemokratiet og De Radikale, der kunne tænke de tanker dengang, og de to aftenseminarier, vi har her i landet – det ene af dem har godt nok lidt svært ved at kalde sig dag- og aftenseminarium, for man har kun to hold, og man må regne med, at der nok ikke kommer flere hold i fremtiden, men det hedder alligevel dag- og aftenseminarium – de to uddannelsessteder er i overensstemmelse med den uddannelsesstænkningstradition, som findes bl.a. hos Socialdemokratiet og De Radikale.

Derfor synes jeg, det er trist, at man ikke kan se, at selv om regel skal være regel, kan det en gang imellem være fornuftigt at tænke anderledes og lidt på tværs. For det med at sige, at alle, der er i uddannelse, de skal være under samme ordning, ja, det forudsætter, at alle, der er i uddannelse, er ens. De mennesker, der går på aftenseminarium, har en gennemsnitsalder på lige knap 30 år. De har ikke de samme behov, ønsker og forudsætninger som dem, der normalt går på seminarierne, og som er først i tyverne.

Når det drejer sig om daghøjskoler, synes vi også, det er underligt, at man kan tage folkeskolens afgangsprøver under den ordning, som stadig væk eksisterer, men ikke kan tage på daghøjskole. Vi ser ikke den store forskel på de to uddannelsesmæssige tilbud.

Med hensyn til kvaliteten af uddannelserne, som blev nævnt af hr. Tom Behnke, vil jeg sige, at det blander jeg mig ikke i. Det er ikke mig, der skal tage stilling til, om daghøjskolerne underviser fornuftigt eller ej. De daghøjskoler, jeg kender, underviser utrolig fornuftigt og giver et indhold i tilværelsen for de mennesker, det drejer sig om.

Så helt konkret med hensyn til: Hvad med de mennesker, som i dag er arbejdsløse, hvad har de så af tilbud? Jeg kan sige, at i Århus Amt har man været så fornuftig at give folk forskellige uddannelsesmæssige tilbud. Men man har brugt pengene nu og har stort set ikke mulighed for at give folk uddannelse; man har kun jobpuljeordning og jobtræning – det er vilkårene i Århus Amt – og så er der nogle, der stadig væk har mulighed for at bruge uddannelsesloven, fordi de ikke har opbrugt muligheden. Hvis de havde haft den mulighed, som ligger i vores forslag, var der flere, der kunne have valgt uddannelse.

Det, der er problemet med arbejdsmarkedsreformen, er, at nu er der ganske mange mennesker, der skal ud i noget, som jeg vil sige i mange henseender er ganske indholdsløst, altså jobtræning og jobpuljeordninger, hvor uddannelse havde været langt at foretrække, og hvor vores forslag, hvis det havde været en realitet, ville have hjulpet mange mennesker til, at de kunne have fået en uddannelse.

Under alle omstændigheder synes vi, at uddannelse er bedre, end at folk går ledige. Var det da ikke bedre, at de, der ikke kan nå at få en handlingsplan, kom på daghøjskoler og fik nogle kurser dér, frem for at de skulle gå og være inaktive?

Men altså, jeg vil gerne have, at ministeren lige forholder sig til, hvor længe ministeren har bundet sig til Det Konservative Folkeparti på det her område med hensyn til den arbejdsmarkedslovgivning, der blev gennemført i efteråret 1995. Vi har hele tiden forstået, at Det Konservative Folkeparti, men jeg tror også regeringen, ikke var interesseret i at binde sig længere end det ene år. Der var andre ordninger, som blev gennemført året før, som binder længere, bl.a. vedrørende orlov.

Men det vil jeg godt lige have en bekræftelse på eller en afkræftelse af, sådan at vi, når vi på tirsdag skal i gang med forhandlingerne om finansloven og de her ting, ved, hvordan vilkårene er.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg vil godt knytte en bemærkning til det, hr. Aage Frandsen sagde. Det var den misforståelse, at vi ikke var optaget af hele spørgsmålet om aftenseminarierne.

Jeg mener, at lige siden vi skrev tillægsbetænkningen til lovforslag nr. L 232 – og det er godt og vel 1 år siden – har vi faktisk været optaget af dette spørgsmål. Jeg mener også, sådan som jeg forstod ministerens svar i dag, at så var ministeren stadig væk optaget at få denne opgave løst.

Det, der blev sagt – og jeg hørte meget nøje efter, hvad der blev sagt fra konservativ side – opfattede jeg ikke som nogen lukning af nogen sag og ikke som, at man overhovedet ikke kunne få en drøftelse herom og prøve på at finde en løsning.

Jeg synes da, at det er noget af det positive, der er kommet ud af det her, at selv om der skulle være politiske bindinger, er det ikke helt udelukket, at der også kan findes løsninger.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg tror ikke, jeg er den eneste, der egentlig godt vil vide, hvad det var, ministeren mere præcist tænkte på, da ministeren sagde, at man burde kunne finde en løsning. Altså, jeg vil gerne vide det, for jeg er sådan et nysgerrigt menneske, og det tror jeg også andre er, så jeg ville være glad, hvis ministeren ville give et bud på, hvad det kunne være, for ellers har jeg lidt svært ved at holde ministeren fast ved en senere lejlighed.

Men altså det dér med åben uddannelse, som vi talte om for godt et halvt år siden, det kunne lade sig gøre. Men jeg har i hvert fald konstateret, at det ikke virker; det kan ikke bruges, siger man.

Så vil jeg gerne spørge om, hvad det er for en idé, ministeren så har. Så synes jeg, at man på de pågældende uddannelsessteder jo i hvert fald skulle forholde sig også til det problem, om det var en god idé eller ej.

Jeg går også ud fra, at ministeren lige forholder sig til problemstillingen om, hvorvidt hr. Bendt Bendtsen har ret efter nytårsaften.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil gerne sige, at uanset om der er forligsbindinger eller ikke forligsbindinger, har regeringen den opfattelse, at det er vigtigt, at arbejdsmarkedspolitiske problemer løses i arbejdsmarkedssystemet og uddannelsespolitiske problemer i uddannelsessystemet. Vi mener faktisk, at det er vigtigt, at vi har lavet den skillelinje ned igennem arbejdsmarkedspolitik og uddannelsespolitik, som vi gjorde i december måned.

Der har så siden været drøftelser og overvejelser, kan jeg forstå på min kollega undervisningsministeren, så sent som her i oktober måned, den 24. oktober helt nøjagtigt, hvor undervisningsministeren faktisk har indkaldt Københavns Dag- & Aftenseminarium med henblik på en drøftelse om åben uddannelse. Så der er ikke nogen forhold, der gør, at dette seminarium ikke, hvis det vil, kan udbyde sin uddannelse som åben uddannelse, og så vil den jo være tilgængelig for folk, der er ledige i perioder, kortere eller længere tid, men i øvrigt er i en beskæftigelsessituation, og som så kan gøre deres uddannelse færdig.

Det, der var min åbning, var, at hvis der er en situation, hvor en person har et rimelig fast arbejde, er godt og vel halvdelen inde i uddannelsen og så bliver ledig i en kort periode, synes jeg godt, man kan forsøge at kigge på det – ikke bare kigge på, selvfølgelig, det er jo ikke særlig interessant, for hvad er det, man kigger på? Det interessante er, hvad man gør, når man har kigget på det. Og dér siger jeg, at jeg er parat til at skabe en åbning i den situation, hvor man måske i en kort ledighedsperiode kan finde et forsørgelsesgrundlag i arbejdsmarkedsløvgivningen og ikke i SU med den konsekvens, at man går ud af dagpengesystemet. Det er det, jeg er åben over for, og det er, hvad jeg vil sige i dette øjeblik.

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt takke ministeren for svaret, og ministeren må så også regne med, at jeg i Arbejdsmarkedsudvalget spørger, hvordan man konkret kunne gøre de her ting. For selv om vi gerne vil have gennemført vores forslag, er det, hvad angår de studerendes muligheder for i en situation, hvor de eventuelt bliver arbejdsløse og ellers læser om aftenen, afgørende for os, at kan man finde en lille bitte løsning på et lille problem i forhold til det store problem; lidt er bedre end ingenting.

Så konstaterer jeg, at ministeren bekræfter, at det ikke handler om et forlig med hr. Bendt Bendtsen, men at det er regeringen selv, der har truffet et valg. Det er i orden; vi har lov til at træffe vores politiske valg, som vi vil. Hr. Bendt Bendtsen kan få skyld for mange ting – med rette eller urette – men i dette tilfælde var det, så vidt jeg forstår, med urette.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejds-markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 28:

Forslag til folketingsbeslutning om, at elever og studerende skal være omfattet af arbejdsmiljøloven. Af Anne Baastrup (SF) m.fl. (Fremsat 10/10 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Efter arbejdsmiljølovens § 2, stk. 1, omfatter arbejdsmiljøloven som udgangspunkt arbejde for en arbejdsgiver. I lovens § 2, stk. 3, er der dog angivet en række bestemmelser, som også omfatter arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver, og dette udvidede område omfatter arbejde, der indeholder et vist faremoment.

Det er sådan, at elever og studerende faktisk allerede på nuværende tidspunkt i et vist omfang er omfattet af arbejdsmiljøloven, idet de ved udførelse af praktiske øvelser af arbejdsmæssig karakter er omfattet af arbejdsmiljø-

lovens udvidede område. Det omfatter bl.a. elever og studerende under udførelse af fysikforsøg og biologi- og kemiøvelser samt elever på tekniske skoler og AMU-centre med deltagelse i værkstedsundervisning. Det betyder, at maskiner og tekniske hjælpemidler på værkstederne skal leve op til arbejdsmiljølovens krav, samt at reglerne om farlige stoffer og materialer også skal følges. Arbejdet skal tillige planlægges og tilrettelægges sådan, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Elever og studerende er derimod ikke omfattet af arbejdsmiljøloven, når de modtager mere teoretisk undervisning, og efter min opfattelse er der en principiel forskel på som elev og studerende at deltage i undervisning og på arbejdsbegrebet, som det er nedfældet i arbejdsmiljølovens forstand, navnlig fordi forholdet mellem elever og studerende på den ene side og underviser eller uddannelsessted på den anden side ikke svarer til det forhold, der er mellem en arbejdstager og en arbejdsgiver.

Loven og det tilknyttede arbejdsmiljøapparat er endvidere indrettet på det almindelige arbejdsbegreb og den organisatoriske struktur, vi nu engang har på arbejdsmarkedet.

Efter min opfattelse bør arbejdsmiljøloven således anvendes på det område, som den er udformet med henblik på, nemlig på arbejderne. Men personer, der ikke hører ind under arbejdsmiljøloven, fordi de ikke i lovens forstand er i en arbejdsituation, skal selvfølgelig have sunde og sikre forhold; derom kan der ikke herske nogen tvivl.

For nylig blev der udarbejdet en rapport af Undervisningsministeriet og Arbejdsministeriet. I rapporten fra denne arbejdsgruppe om elevers og studerendes sikkerhed og sundhed konkluderes det imidlertid, at der faktisk er forskellige myndigheder, som allerede i dag tager sig af elevers og studerendes sikkerhed og sundhedsforhold. Men de anbefalinger, som arbejdsgruppen er kommet med, er faktisk ved at blive udmøntet, og det er min klare opfattelse, at kræfterne skal bruges på dette, ligesom der bør sættes på øget information og vejledning om de gældende regler.

Jeg finder altså ikke på den baggrund, jeg nu har omtalt, at der er grundlag for at ændre arbejdsmiljøloven til i større omfang at omfatte elever og studerende, og kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget, men jeg vil godt understrege, at det ikke er ensbetydende med, at jeg ikke synes, at elever og studerende skal have